



**לעילוי נשמה
הרב הפץ בן אסתר זצ"ל
פרשת בהעלותך**

עלון חידושי תורה ושאלות על **פרשת השבוע** וענייני דיומא מ - **א'** ועד **ת'** ממפרשי ומדרשי חז"ל
התשובות מסודרות לפי סדר א-ב

בפרשה 136 פסוקים = **עניו, צום, קול, ממון** .

והקאיש מ'שה ענו [עניו] מאד מפל האדם א'שר על פני האדמה. (יב ג)

בפרשה 5 מצוות מתוכן 3 מצוות עשה ו-2 מצוות לא תעשה. (ספר החינוך)

עשה : פסח שני ביי"ד אייר ☑ פסח שני שיאכלו על מצות ומרורים ☑ תקיעת חצוצרות במקדש ובמלחמה. **לא תעשה** : שלא להותיר כלום מבשר פסח שני למחרתו ☑ שלא לשבור עצם מעצמות פסח שני.

סגולה נפלאה לבטל מעליו הדינים – מאת רבי חיים איצקוביץ זצוק"ל ידוע בשם רבי חיים מוולוז'ין נפטר י"ד סיון התקפ"א. היה מחשובי תלמידיו של הגאון מוילנא, רב העיריה וולוז'ין ומייסדה של ישיבת וולוז'ין. מחבר הספרים "נפש החיים", ו"רוח חיים" על מסכת אבות.

מתוך הספר 'נפש החיים' (שער ג' פרק י"ב) - ובאמת הוא ענין גדול וסגולה נפלאה להסיר ולבטל מעליו כל הדינים ורצונות אחרים שלא יוכלו לשלוט בו ולא יעשו שום רושם כלל. כשהאדם קובע בליבו לאמר: הלא ה' הוא האלקים האמתי ואין עוד מלבדו יתברך שום כח בעולם וכל העולמות כלל והכל מלא רק אחדותו הפשוט יתברך שמו. ומבטל בליבו ביטול גמור, ואינו משגיח כלל על שום כח ורצון בעולם, ומשעבד ומדבק טוהר מחשבתו רק לאדון היחיד ברוך הוא. כן יספיק הוא יתברך בידו שממילא יתבטלו מעליו כל הכוחות והרצונות שבעולם שלא יוכלו לפעול לו שום דבר כלל.

דבר אל אהרן ואמר אליו בהעלתך את הנרות אל מול פני המנורה יאירו שבעת הנרות. (ה ב) כתב הרמב"ן אבל ענין ההגדה הזו, לדרוש רמז מן הפרשה על חנוכה של נרות שהיתה בבית שני על ידי אהרן ובניו, רצוני לומר חשמונאי כהן גדול ובניו. ובלשון הזה מצאתיה במגלת סתרים לרבינו נסים, שהזכיר האגדה הזו ואמר: ראיתי במדרש, כיון שהקריבו שנים עשר שבטים ולא הקריב שבט לוי וכו', אמר לו הקב"ה למשה **דבר אל אהרן ואמר אליו**, יש חנוכה אחרת שיש בה הדלקת הנרות ואני עושה בה לישראל על ידי בניך נסים ותשועה וחנוכה שקרויה על שם, והיא חנוכת בני חשמונאי, ולפיכך הסמיך פרשה זו לפרשת חנוכת המזבח. חנו כ"ה חנוכה, ח' ימים כנגד המילה שהיא לח' ימים ומדליקים נרות במילה. כל מקום שיש מצוה שהיא כיבוד ה' וקדושה צריך להדליק נרות. דכתיב (ישעיה כד טו) **על פן פארים כבוד ה' הנה**. והיוונים גזרו שמד שלא ימולו בניהם ושיחללו שבת ושלא יעשו טבילה. והם קידשו את השם ועמדו על נפשם ונעשה להם נס בשמן, לפיכך מדליקין נרות של חנוכה בהלל ובהודאה. **בהעלתך את הנרות ר"ת** בגימטריא ח'. כנגד ח' ימי חנוכה, ח' ימי מילה רמז שידליקו נרות כשהולכים למול. **אל מול** מלשון אל כל מול בערלה. (ילקוט האזובי)

ויציעק משה אל ה' הנה לאמר אל נא רפא נא לה. (יב יג) מה הטעם כשמזכירים חולה לרפואה מזכירים עמו את שם אמו ולא שם אביו. וכן משמע בגמרא (שבת ס"ו ב) אמר אב"י, אמר לי א"י, פל מניני - בשמא דאימא. פרש"י - **בשמא דאמא** פלוני בן פלונית. והא כתיב (במדבר ד מ) **למשפחתם לבית אבתם** ואולינן אחר ייחוס הבן לאביו. הביאור בזה שזוכרים דווקא את שם האם ולא האב היא כיוון שהאיש מחויב במצוות עשה שהזמן גרמא ובתלמוד תורה, ומן הסתם קיימים קטרוגים על האיש בגין עוון ביטול תורה, שהוא חמור, או אם נכשל בקיום מצוות, לעומת האישה שאינה חייבת בתלמוד תורה ובמצוות שהזמן גרמא. **כתב בס' אזור אליהו** (סי' קכ"ז) בטעם שאין מזכירין שם החולה בתפלה כדילפינן ממרים **אל נא רפא נא לה** כדי שלא יקטרג השטן וכענין **בפסוק ליום תגנו** דמכסין החודש שלא יקטרג עכ"ל. ולא נהיגי האידנא (הכי ר"ח או' א') ונ"ל הטעם משום דלא ס"ל האי טעמא אלא מפני שהראשונים היו בשמים עושים רצונם אפי' במחשבה לא כן עתה וע"כ צריך לפרש על מי הבקשת רחמים. ומשמע בזוהר פ' לך דף פ"ד ע"א דכשמבקשים רחמים על האדם צריך להזכירו בשם אמו דהיינו שאומרים פלוני בן פלונית ולא בן פלוני יעו"ש. וכ"כ היפ"ל ח"ב סי' תקע"ה. (כפ החיים שו"ע או"ח תקס"ט ג: א.) **ליקוטי מוה"ר** קע"ד א - פ' שהדינין, חס ושלום, גוברים על האדם, אין להמתפלל עבורו להזכיר שמו, שלא יתגברו הדינין, חס ושלום, בוקמו דאימא, שגח לא קרא לו אביו שם בעת ליתו משום שיהיה אז העולם בדינין, ועל-כן לא רצה אביו לתן לו שם, פי על-ידי השם יהיה נפר ומסוים בין המקטרגים, ויוכלו הדינים להתגבר עליו. ונהו פשהתפלל משה רבנו עליו השלום על מרים, לא הזכיר שמה, רק אמר סתם: **אל נא רפא נא לה** (במדבר י"ב י"ג): פי מחמת שקיני הדינין גוברים עליה, לא רצה להזכיר שמה בפרוש פנ"ל. ואף על פי כן העלים שמה פרמין גפלא פתוך תפלתו. פי **נא רפא בגימטריא מרים יוקבד** (332). מכון ממש, ה'נו שם החולה ושם אמה, שצריך להזכיר על החולה לשמתפללין עליו, אף לא רצה להזכיר בפרוש.

ויאמר אליהם משה עמדו ואשמעה מה יצוה ה' הנה לכם. (ט ח) דין פסח שני הינו אחד מן הדברים ששכח משה רבינו והקב"ה הזכירו.

איתא בגמרא (מגילה ב ב) **מנצפ"ה** - צופים אפרים. אותיות **מנצפ"ה** רומזות לדינים שנשתכחו ע"י משה רבינו :

מקורש - ויניחו אתו במשקל כי לא פרש מה יעשה לו (טו לד). נוקב - ויניחיהו במשקל לפרש להם על פי ה' הנה (ויקרא כד יב). **צלפחד** - ויקרב משה את משפטן לפני ה' הנה. (כז ה). פסח שני - עמדו ואשמעה מה יצוה ה' הנה לכם (ט ח). **כזבי** בת צור - והמה בכים פתח אהל מועד. (כה ו) פרש"י - נתעלמה ממנו הלכה כל הבעל ארמית קנאים פוגעים בו. אלו הדברים שנתקשה בהם משה ר"ת **מנצפ"ה** (הגרא)

ונה מעשה המנרה מקשה וזה עד ירכה עד פרחה מקשה הוא פמראה אשר הראה ה' הנה את משה פן עשה את המנרה. (ח ד) תנא דבי רבי ישמעאל שלשה דברים היו קשין לו למשה עד שהראה לו הקב"ה באצבעו ואלו הן מנורה וראש חדש ושרצים. מנורה דכתיב (במדבר ח, ד) **ונה מעשה המנרה ראש חודש דכתיב (שמות יב, ב) החודש הזה לכם ראש חדשים שרצים דכתיב (ויקרא יא, כט) ונה לכם הטמא** ויש אומרים אף הלכות שחיטה שנאמר (שמות כט, לח) **ונה אשר תעשה על המזבח**. (מנחות כט א) **משה ר"ת** - מנורה, שרצים, שחיטה, החודש.

אמר רבי יצחק: הרוצה שיתקיים - ידרים, וישעשיר - יצפין, וסימניו: שלחן בצפון ומנורה בצדו. ורבי יהושע בן לוי אמר: לעולם ידרים, שמתוך שמתחכם מתעשר - שצמא: ארץ ימים בימינה, בשמאלה עשר וכבוד (בב"ב כה ב). חמישים שערי בינה נבראו בעולם וכולם ניתנו למשה מלבד אחד ונתקשרהו מעט מא-להים. המנורה היא נ' שערי בינה, ולכן היו במנורה כ"ב גביעים וי"א כפתורים וט' פרחים, הרי מ"ב כנגד שם מ"ב, ו' קנים הרי מ"ט מערי בינה, והגוף של המנורה הוא שער נ', וזה שנתקשה בה משה, שהשער החמישים לא ניתן למשה. (אדרת אליהו)

רבי יהושע בן לוי אמר: לעולם ידרים, שמתוך שמתחכם מתעשר מאחרים כי בראותם שהוא חכם יעטרוהו וזוהבים וקרא (בקהלת) קאמר אריות של משא ומתן דאין האדם יהודע - הכוונה מתוך שמתחכם מתעשר מאחרים כי בראותם שהוא חכם יעטרוהו וזוהבים וקרא (בקהלת) קאמר אריות של משא ומתן דאין האדם מתעשר במשא ומתן מכח חכמתו אלא על פי המזל.

שאלות

- א. **וַיַּעַק מֹשֶׁה אֶל יְ-הוָה לֵאמֹר אֵל נָא רַפָּא נָא לָהּ.** (יב יג) בבקשה אני שואל שתרפא עתה לה ולא נצטרך לביישה להוציאה חוץ למחנה. (ספורנו) כתב הרמב"ן (שמות ו י) כי מלת **לֵאמֹר** בכל התורה - לאמר לישראל. בבקשת משה מהשי"ת מה הפירוש **לֵאמֹר**.
- ב. מי אמר **וַיַּעַמְתִּי בְּאַנְחֹתַי וּמְנוּחָה לֹא מִצָּאתִי**. לא שרתה עלי שכינה להנבא כמו **וַתִּנַּח עֲלֵיהֶם הַרוּחַ** (במדבר יא כו) [בפרשתנו אצל אלדד ומידד] מה נשתנית מתלמידי הנביאים יהושע שימש את משה נחה עליו רוח הקודש אלישע שימש את אליהו נחה עליו רוח הקודש אני מה נשתנית. שהיה מכין את עצמו לנבואה ולא נחה עליו הרוח.
- ג. **וַיְהִי בְּנֹסַע הָאָרֶץ וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה קוּמָה יְ-הוָה וַיַּפְצוּ אֲבִיבָה וַיִּגְסוּ מִשְׁנֵאֵיהָ מִפְּנֵיהָ.** (י לה-לו) פרש"י - עֲשֵׂה לֹו סִמְנִיּוֹת מִלְּפָנָיו וּמִלְּאַחֲרָיו, לומר שֵׁאִין זֶה מְקוּמוֹ. וְלָמָּה נִכְתַּב כָּאֵן? פְּדֵי לְהַפְסִיק בֵּין פְּרָעָנוֹת לְפְרָעָנוֹת. היינו להפסיק בין וַיְהִי הַעָם פְּמַתְּאֲנָנִים (יא א) ל-וַיִּסְעוּ מִהַר יְ-הוָה (י לג) ששניהם פורעניות. מה הטעם שהסימון בין הפסוקים הללו הוא דווקא באותיות נ' הפוכה לפנייה ואחרייה.
- ד. **זָכְרֵנוּ אֵת הַדְּגָה אֲשֶׁר נֹאכַל בְּמַצְרַיִם חֲנָם** (יא ה) פרש"י - אִם תֹּאמַר שְׂמֵצְרַיִים נֹתְנִים לָהֶם דְּגִים חֲנָם, וְהֵלֵא כִּכְר נֶאֱמַר: **וְתָבֵן לֹא יִנְתֵּן לָכֶם** (שמות ה, יח) אִם תָּבֵן לֹא הָיוּ נֹתְנִים לָהֶם חֲנָם, דְּגִים הָיוּ נֹתְנִין לָהֶם חֲנָם! וְמָה אֹמַר חֲנָם, חֲנָם מִן הַמְּצוּוֹת. מה הטעם שאמרו **זָכְרֵנוּ אֵת הַדְּגָה וְלֹא** אמרו זכרנו את הדגים או זכרנו את הדג.
- ה. **וַיְהִי אֲנָשִׁים אֲשֶׁר הָיוּ טְמֵאִים לְנִפְשׁ אָדָם וְלֹא יָכְלוּ לַעֲשׂוֹת הַפֶּסַח בַּיּוֹם הַהוּא** (יב ג) איתא בגמרא רבי עקיבא אומר שֵׁהָיוּ עוֹסְקִין בְּנֶדֶב וְאָבִיָּהוּא. נדב ואביהווא מתו כשהקריבו אש זרה בחנוכת המשכן בא' ניסן, לכאורה מדוע אלו שהיו עוסקין בהם לא יכלו לעשות הפסח ויש להם יותר משבעה ימים להיטהר עד י"ד ניסן. היכן נקברו נדב ואביהווא. ולמה דווקא שם.
- ה. מה היו מברכים על המן? הנה לא היה שייך לברך על אכילת המן המוציא לחם מן "הארץ", שהרי המן ירד מן השמים, וכמו שנאמר (שמות טז ד) **הַנְּנִי מִמַּטֵּיר לָכֶם לֶחֶם מִן הַשָּׁמַיִם**.
- ו. ראייה בפרשה להא דפסק הרמב"ם: 'אין רואין את הנגעים אלא ביום וכו' ואין רואין לא בשחרית ולא בין הערבים ולא בתוך הבית ולא ביום המעונן'. (הל' טומאת צרעת פרק ט הלכה ו)
- ו. פסוק מהפרשה אותו אומרים בתפילת מוסף של ראש השנה בשופרות (מלכות זכרונות ושופרות).
- ז. **אֵל מוֹל פְּנֵי הַמְּנוּרָה יֹאֲרִי שְׁבַעַת הַנְּרוֹת** (ח ב) מילוי האותיות של המילה **מְנוּרָה**. על ידו יֹאֲרִי שְׁבַעַת הַנְּרוֹת.
- ח. איזה שטח קיבלו זמנית בני יתרו עד יום מסירתה לשבט בנימין. בעת חלוקת הארץ לשבטים בתקופת יהושע בן נון, נתן יהושע לשבט בנימין את חלקו, ובכלל זה חלק מאדמת יריחו.
- ט. **וַיֹּאמֶר אֵל נָא תַעֲזֹב אֲתָנוּ כִּי עַל כֵּן יָדַעְתָּ חַתָּנֵנוּ בְּמִדְבָר וְהִיָּיתָ לָנוּ לְעֵינַיִם**. (י ל) אין נא אלא לשון בקשה סבור היה שיש לגרים חלק בארץ, עכשיו שראה שאין להם חלק הלך והניחם. כיצד ידע יתרו שאין לו חלק בארץ.
- י. מנין הפסוקים שאמר יתרו רמוז באחד משמותיו. פרש"י (שמות יח א) שֵׁבַע שְׁמוֹת נִקְרָאוּ לוֹ, שֵׁיִתֵּר פְּרִיָּשָׁה אַחַת בְּתוֹרָה.
- כ. **וַיִּשְׁמַע מֹשֶׁה אֵת הַעָם בֹּכֶה לְמִשְׁפַּחְתָּיו** (יא י) פרש"י - וְרַבּוֹתֵינוּ אָמְרוּ: **לְמִשְׁפַּחְתָּיו**, על עסקי משפחות, על עֲרִיּוֹת הַנְּאֻסוֹת לָהֶם. לכאורה למה נאסרו למשפחותם, הרי כשקבלו את התורה נחשבו כולם לגרים (במות מ"ו ע"ב) וקי"ל (שם כ"ב ע"א) גַּר שְׁנַתְּצִיר כְּקָטָן שְׁנוֹלֵד דְּמִי, ומותר באחותו שנתגיירה, ועוד שלא מצינו שנצטוו כל ישראל לשוב ולקדש נשותיהן לאחר מתן תורה, אמאי חלו נישואיהן מזמן שהיו נכרים.
- ל. **וַיִּסְעוּ מִהַר יְ-הוָה דְּרָף שְׁלִישֵׁת יָמִים וַאֲרוֹן בְּרִית יְ-הוָה נֹסַע לְפָנֵיהֶם דְּרָף שְׁלִישֵׁת יָמִים לְתוֹר לָהֶם מְנוּחָה**. (י לג) פרש"י - מהלך שלשת ימים הלכו ביום אחד, שהיה הקב"ה חפץ להכניסם לארץ מיד. מהו המרחק אותו הלכו בני ישראל באותו היום.
- מ. **וְהָאִישׁ מֹשֶׁה עָנוּ [עֲנִין] מֵאֵד מִפֶּל הָאָדָם אֲשֶׁר עַל פְּנֵי הָאֲדָמָה**. (יב ג) מה הטעם שכתוב **עָנו חָסַר י'**, והוא היה שלם במידת הענווה.
- מ. **וַיְהִי אֲנָשִׁים אֲשֶׁר הָיוּ טְמֵאִים לְנִפְשׁ אָדָם וְלֹא יָכְלוּ לַעֲשׂוֹת הַפֶּסַח בַּיּוֹם הַהוּא וַיִּקְרְבוּ לְפָנֵי מֹשֶׁה וּלְפָנֵי אֶהֱרֹן בַּיּוֹם הַהוּא**. (ט ו) מה הטעם דכתיב **וַיְהִי לשון יחיד**, אֲנָשִׁים אֲשֶׁר הָיוּ טְמֵאִים לְנִפְשׁ אָדָם וְלֹא יָכְלוּ לַעֲשׂוֹת הַפֶּסַח בַּיּוֹם הַהוּא וַיִּקְרְבוּ לשון רבים. מי היו אותם האנשים.
- נ. **וַיֹּאמְרוּ הֲרָק אֵף בְּמִשְׁחַת דָּבָר יְ-הוָה הֲלֹא גַם בְּנוּ דָבָר וַיִּשְׁמַע יְ-הוָה**. (יב ב) הֲרָק אֵף - מה באו לרבות, ואין מיעוט אחר מיעוט אלא לרבות. (וימא מג א)
- נ. **וַיַּעַן יְהוֹשֻׁעַ בֶּן נֹון מִשְׁרַת מֹשֶׁה מִבְּחָרְיוֹ וַיֹּאמֶר אֲדֹנָי מֹשֶׁה כְּלָאִם**. (יא כח) מהי טענתו של יהושע שביקש לכלוא אותם.
- ס. מספר הימים בשנה שמצוה לשבות בהם ולאכול בהם בשר - רמוז בפרשתנו.
- ע. **דָּבָר אֵל אֶהֱרֹן וְאֶמְרָת אֱלֹוֹ בְּהַעֲלִיתָ אֵת הַנְּרֹת אֵל מוֹל פְּנֵי הַמְּנוּרָה יֹאֲרִי שְׁבַעַת הַנְּרוֹת**. (ח ב) פרש"י - וְעוֹד דְּרָשׁוּ רַבּוֹתֵינוּ: מִכָּאן שְׁמַעְלָה הָיְתָה לְפָנֵי הַמְּנוּרָה, שְׁעָלֶיהָ הַפֶּהן עוֹמֵד וּמִיִּטִּיב. מה הטעם דכתיב דָּבָר אֵל אֶהֱרֹן וְאֶמְרָת אֱלֹוֹ בְּהַעֲלִיתָ אֵת הַנְּרֹת וְלֹא כתיב דָּבָר אֵל אֶהֱרֹן וְאֶמְרָת אֱלֹוֹ וַיַּעֲלֶה אֵת הַנְּרֹת.
- פ. ספר שנמחק ונשתייר בו מנין האותיות כפרשה קטנה שבפרשתנו מטמא את הידיים. ומצילים אותה מפני הדליקה בשבת.
- צ. על המן נאמר הנני ממטיר לָכֶם לֶחֶם מִן הַשָּׁמַיִם (שמות טז ד) וכתוב בפרשתנו (יא ח) וַעֲשׂוּ אֹתוֹ עֲגוֹת (ככרות בלתי אפויים) וכן כתיב וַיִּשְׁחַגּוּ כְּרִסָּם: הָא פִּיצַד נִישַׁב אֵת הַתִּיאורִים הַשׁוּנִים שֶׁל הַמֶּן.
- ק. **אֲלֶדֶד וּמִיָּד מִתְנַבְּאִים בְּמַחְנֶה** (יא כז). אלדד הוא אלידד בן כסלון שהיה נשיא שבט בנימין. שם נוסף למידד, על ידו נתחלקה ארץ ישראל.
- ר. וְאֶתְנֶה אֵת הַלְוִיִּם נְתֻנִים לְאַהֲרֹן וּלְכִנְיֹו מִתּוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לַעֲבֹד אֵת עֲבֹדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּאֶהֱל מוֹעֵד וּלְכַפֵּר עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְלֹא יְהִי בְּבִנֵי יִשְׂרָאֵל נֶגֶף בְּגִשֵׁת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֵל הַקָּדֹשׁ. (ה יט) פרש"י - חֲמֹשֶׁה פְּעָמִים נֹאמַר בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּמִקְרָא זֶה, לְהוֹדִיעַ חֲתָתוֹ, שְׁנִכְפְּלוּ אֶתְכֹרֹתֵיהֶן בְּמִקְרָא אֶחָד כְּמִנְיֵן חֲמִשָּׁה חֲמִשֵּׁי תוֹרָה. מה הטעם שהזכיר את מעלתן של בני ישראל דווקא כאן?
- ש. וַעֲשֵׂה אֵת הָאֶחָד חֲטָאת וְאֵת הָאֶחָד עֹלָה לִי-הֵנָּה לְכַפֵּר עַל הַלְוִיִּם. (ח יב) על איזה חטא הלויים צריכים היו לכפר? והם לא חטאו בעגל.
- ת. וְאֵל הַעָם תֹּאמַר הַתְּקַדְּשׁוּ לְמַחֵר וְאֶכְלְתֶם בֶּשֶׂר כִּי בְּכִיתֶם בְּאֲזֵנֵי יְ-הוָה לֵאמֹר מִי יִאֲכַלְנוּ בֶּשֶׂר כִּי טוֹב לָנוּ בְּמַצְרַיִם (יא יח) פרש"י - הַתְּקַדְּשׁוּ - הַנְּמִינוּ עִמָּכֶם לְפְרָעָנוֹת. וְכֵן הוּא אֹמֵר: וְהַקְדִּשׁוּ לַיּוֹם הַרְגָה (ירמיהו יב, ג; ספרי צד) לשם מה צריכים הזמנה לפורענות.

תשובות

- א. אמירה מחלטה לא במחשבה - וזהו שאמרו חז"ל המתפלל צריך שיחתוך בשפתיו. וטעם החיתוך כדי שיצטיירו האותיות ברוח פיו של אדם בקול רוח ודיבור, ותעלה התפילה מצויירת ברוח לפניו יתעלה. (רבינו בחיי) א"ב שאמר משה: השיבני אם מרפא אותה אם לאו. (מדרש ספרי, רש"י) *
- ב. ברוך בן נריה - היה משרת את ירמיה הנביא והיה מתרעם על הנבואה ואומר מה נשתנית משרת תלמידי הנביאים. יהושע שימש את משה ונחה עליו רוח הקודש. אלישע שימש את אליהו ונחה עליו רוח הקודש. אני למה נשתנית. (מכילתא - ירמיה מה ב-ג) אלא שלא היה הדור ראוי לכך.
- ג. גאולתם של ישראל תהיה בני שנאמר (תהלים קמה יד) **סוּמְדָה יְהוָה לְכָל הַגּוֹלִים**. שאם מחברים יחד ב' נוני"ן זה על יד זה נעשה סמ"ך. ולכן קבע אותיות אלה כאן כשהם הפוכים. וגאולת מצרים היתה באות פ' שנאמר (בראשית נה כה) **פָּקַד יִפְקֹד אֶל־הַיָּם אֶתְכֶם** וכן הגאולה העתידה שאנו מצפים לה בע"ה תהיה באות נ' כדכתיב (ישעיהו מ א) **נַחֲמֵנוּ בְּחֶמְדוֹ עִמָּנוּ**. לכן הזכיר משה בפרשה זו של **וַיְהִי בְּנִסְעֵה הָאָרֶץ זְכוּתָן** של ב' נוני"ן שבזכות ב' אותיות אלו יכנסו לארץ ישראל. וכשם שמפלתם של ישראל באות נ' דכתיב (עמוס ה ב) **זִפְקָה לֹא תוֹסִיף קוֹם בְּתוֹלַת יִשְׂרָאֵל**, לרמוז שלאחר שחטאו בעונותיהם נהפכו ואין להם עוד זכות לאותו דור להיכנס לארץ ישראל. (ילקוט, מהרי"א) *
- ד. דגים בנאשים היו נותנים להם שמאז שזכו עברו עליהם ארבעה וחמישה ימים. כל מקום שתמצא דגה הוא הדג הנבאש, כדכתיב (שמות ז כא) **וַתִּדְבַּר אֱשֶׁר בְּיָמָר מִתָּה וַיִּבְאֵשׁ אֶצֶל יוֹנָה (ב א) וַיִּמַן יְהוָה דָּג גָּדוֹל**, הזכירו תחלה בשם דג וכאשר בלעו והשלים מנויו ומת קראו דגה הוא שכתוב (ב ב) **וַיִּתְפַּלֵּל יוֹנָה אֶל־יְהוָה אֶל־הֵלֹהִים מִמְּעֵי הַדְּגָה**. וכל עיקר כוונתם לאו היתה אלא להטיל דופי במן ולהוציא עליו דבה, ועל כן הזכיר בכל הפרשה העם שהוא לשון גנאי. (רבינו בחיי)
- ה. הר הקר - וקבורתם שם היתה על פי הדיבור בפירוש או על פי רוח הקודש של משה רבינו ע"ה שידע ששם יקבר אהרן **ויש נחת רוח לצדיקים בדבר זה שיהיו הבנים קבורים סמוכים לקבורת אביהם**. נמצא דמישאל ואלצפן לא היו יכולים להיטהר כיון דנשאו את נדב ואביהוא למקום רחוק שנשאום ביום ראש חודש ניסן או למחרתו ואחר שחזרו למחנה ישראל לא נשארו שבעה ימים קודם יום י"ד ניסן כדי שתגמר טהרתם ויקריבו קרבן פסח. (בן יהוידע - סוכה כה ב) *
- ה. 'הנותן לחם מן השמים' - היו מברכים על המן. (ספר חסידים רבי יהודה החסיד) וכתב החיד"א (שו"ת תורה לשמה סי' ס"ג) 'ומה ששאלתם כיצד הייתה הברכה שלו, הנה נמצא כתוב להרמ"ע ז"ל 'במאמרי השבתות', שלעתיד בסעודת לווייתן יוציאו את צנצנת המן ויאכלו ויברכו 'המוציא לחם מן השמים' ע"ש, ונראה לי דישאל היו מברכים על המן 'הממטיר לחם מן השמים', כמו לישנא דקרא דכתיב **הנני ממטיר לכם לחם מן השמים** וברוך היודע! *
- ו. **וַהֲעֵנָן סָר מֵעַל הָאֵהָל וַהֲנָה מַרְיָם מִצְרַעַת כְּשֶׁלֶג (יב י)** - הרי שכל זמן שהיה הענן פרוש על האוהל, לא היו יכולים לראות את הנגע. שהרי בזמן שיש ענן או ביום המעונן, אין רואים את הנגעים. (כמצא שלל רב בשם הגאון מוילנא)
- ו. ובימים שמחמתם ובמועדיהם ובראשי חדשיהם ותקעתם בקצצלת על עלתיכם ועל זבחי שלמיכם והיו לכם לזכרון לפני א־הֵיכָם אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם. (י א) איתא בגמרא (סוכה נה א) רב אשי אָמר: כְּתִיב "חֲדָשְׁכֶם", וְכִתִּיב "וַיִּבְרָאֵשׁ" - וְאֵינָהּ חֲדָשׁ שֵׁשׁ לוֹ שְׁנֵי רֵאשִׁים, הֲנִי אֹמֵר: זֶה רֵאשׁ הַשְּׁנָה. וזו יצאת לראש השנה שתוקעין בו בשופר לערבב הששן הצורך הפנימי אשר בתוך הארץ. (כלי יקר)
- ז. זית = 417. מילוי האותיות של המילה **מְנוּחָה**, מ"ם נונ"ן ו"ו רי"ש ה"ה בגימטריא (מ+ו+ו+ו+ו+ו+ו+ו+ו=417) זית, על ידו יאירו שבעת הנרות. (בן איש חי)
- ח. חמש מאות אמה על חמש מאות אמה והיא דושנה של יריחו חלקת אדמה זו לא ניתנה לבנימין, ונועדה לאחד השבטים שיקצה נחלה מחלקו לבנין המקדש, ואכלו ממנו הוא ובניו ד' מאות וארבעים שנה עד שנבנה בית המקדש. אח"כ נטל שבט בנימין את המקום הזה שבחלקו נבנה ביהמ"ק. (ספרי) ט. טובת הנאה קא ייבלי ליה אבל לא מדינא - דכתיב (י לב) **וְהָיָה הַטוֹב הַהוּא אֲשֶׁר יֵיטִיב יְהוָה עִמָּנוּ וְהַטָּבָנוּ לָךְ**. (ילקוט האזובי)
- י. י"ב פסוקים אמר יתרו כמנין **הַכֵּב**. דכתיב (י כט) **וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה לְחַבֵּב**. (רבינו אפרים, ילקוט האזובי)
- כ. כפה עליהם הר כגיגית דכתיב (שמות יז) **וַיִּתְצַבּוּ בְּתַהֲמִית הַהָר**. (שבת פח א). אין אומרים דין זה שגר שנתגייר כתינוק שנולד אלא במי שנתגייר מרצונו הטוב אבל אם כפאוהו להתגייר אינו נחשב כקטן שנולד. (גור אריה למהר"ל - פרשת וישב) *
- ל. ל"ו מיל - תרגום יונתן: **וְאָרוֹן קִינִימָא דַּיְיָ מְטִייל קְדָמֵיהוֹן תְּלַתִּין וְנִשִׁית מְלִין תְּלִיד בְּיוֹמָא הַהוּא**.
- מ. מידה כנגד מידה - מפני שחסר אות יו"ד בכבוד הש"י בענין הצור שאמר (במדבר כ י) **הֲמֵן הַסֵּלַע הִזָּה נּוֹצִיא לְכֶם מַיִם**, והיה לו לומר **יוציא כלפי הש"י** לפיכך חסר אותה הכתוב בכבודו. (רבינו בחיי) *
- מ. מישאל לבדו נטמא לנדב ואלצפן לבדו נטמא לאביהוא. שכל אחד (אחר) היה אומר אני לא אטמא שאהיה טהור לאכול הפסח והיה זה מת מצוה שלא היו לו קוברים. וכל אחד מהם לשם שמים נתכוון. (רבינו אפרים, ילקוט האזובי) *
- נ. נתנבא מרים קודם שנולד משה. דכתיב (שמות טז כ) **וַתִּקַּח מֶרְיָם הַנְּבִיאָה אַחֹת אֶהֱרֹן פֶּרֶשִׁי - הֲיִכֵּן נִתְנַבְּאָה? כִּשְׁהַיְתָה אַחֹת אֶהֱרֹן, קִדְּם שְׁנוֹלֵד מֹשֶׁה, אֲמָרָה עֲתִידָה אֲמִי שְׂמֵלֵד בֶּן נָכוֹל פְּדֹאִתָּא בְּסוּטָה**. (דף י"ב). (מנחה בלולה)
- נ. נביאי שקר הם - שכן אמרת לעם שהש"ת יאציל מן הרוח אשר עליך וישים על הזקנים שיהיו עמך באוהל מועד, והללו לא היו באוהל מועד והם מתנבאים, בוודאי נביאי שקר הם. א"נ יהושע קינא על כבוד משה שפגעו בכבודו כשאמרו משה מת ויהושע מכניס. (רמב"ן, רבינו בחיי) **מתנבאים** נטריקון משה תנו"ח נפש"ו בגן"ג אלהי"ם יהושע"ע מכני"ס. וכן **מתנבאים** אותיות מת נביאים. (בעה"ט)
- ס. ס"ז ימים בשנה מצוה לשבות בהם ולאכול בהם בשר, ואם יאכל בהם בשר לא יארע לו שום מום. והוא רמוז בפסוק (יא יט) לא יום אָחַד תֹּאכְלוּן וְלֹא יוֹמִים וְלֹא חֲמִשָּׁה יָמִים וְלֹא עֶשְׂרֵים יָמִים וְלֹא עֶשְׂרֵים וָשֵׁשׁ יָמִים וְלֹא חֲדָשׁ יָמִים. **יוֹם יוֹמִים הָרִי ג', חֲמִשָּׁה הָרִי ח', עֶשְׂרֵים הָרִי י"ח, עֶשְׂרִים הָרִי ל"ח, חֲדָשׁ יָמִים שֶׁהֵם כ"ט יָמִים הָרִי ס"ז יוֹם**. והוא כמנין שבתות וימים טובים שבשנה. נ' שבתות בשנת הלבנה, ד' ימי פסח, ד' ימי סוכות, ד' שבתות מחודש העיבור - הרי ס"ז (דעת זקנים)
- ע. עיקר המצוה הוא להיטיב את הנרות ולהכניסם להדלקה ושיהיו דולקים. אבל עצם ההדלקה אינה עבודה. וכתב הרמב"ם (ביאת המקדש פ"ט ה"ז) 'הדלקת הנרות כשרה בזר לכתחילה' ואיתא בגמרא (יומא כד ב) הדלקה לאו עבודה, לפי שהשלהבת עולה מאליה. (אזנים לתורה)
- פ. פ"ה אותיות בפסוקים (לה-לו) **וַיְהִי בְּנִסְעֵה הָאָרֶץ וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה קוּמָה יְהוָה וַיִּפְצֹ אֶבְרָה אֶבְרָה וַיִּנְסוּ מִשְׁנֵאָף מִפְּנֵיךְ**. וַיִּבְנֶחָה יֹאמֶר שׁוֹבָה יְהוָה רַבְבוֹת אֶלְפֵי יִשְׂרָאֵל. איתא בחז"ל (שבת קטז א) שב' פסוקים אלו הם ספר בפני עצמו, הה"ד (משלי ט א) **חֲצִבָּה עֲמוּדֵיהָ שְׁבָעָה**. איתא בירושלמי (מגילה א ט) ספר שיש בו שמונים וחמש טעויות כפרשת (במדבר י, לה) **וַיְהִי בְּנִסְעֵה הָאָרֶץ מִתְּקַנּוּ וְקוּרָא בּו**. *
- צ. צדיקים היה יורד כלחם אפוי, **לבינונים** היה יורד כעוגות, ככרות בלתי אפויים, **לרשעים** היה בא כצורתו ולכן **טָהְנוּ בְּרַחֲמִים**. (יומא עה א)
- ק. קמואל בן שפטן שהיה נשיא לבני אפרים הוא מידד שנתנבא במחנה ועל ידו נתחלקה ארץ ישראל. דכתיב (במדבר לד כד) **וּלְמֹשֶׁה בְּנֵי אֶפְרַיִם נָשִׂיא קִמוּאֵל בֶּן שִׁפְטָן**. (מד"ר טו יט) אמר הקב"ה למשה מאותם הנשיאים שעתידים לחלק את הארץ אתה יכול להיווכח בנבואתך שאחד מהם לא ימות עד שיתחלק הארץ על ידו. (מהרי"א) *
- ר. ריצוי הוא ללוים - אמר להם אפריכים שתזכו לכפר על בני ישראל, להודיע שישראל וחמשה חומשי תורה שווים, שבשביל שניהם נברא העולם, כדפרש"י (בראשית א א) **בְּרֵאשִׁית בְּרָא אֱלֹהִים**. ועוד שבא הכתוב להזהיר את הלוים שיהיו שומרים המקדש שלא יקרבו בני ישראל אל המשכן שלא יהיה קצף על בני ישראל וימותו, שהרי כל אחד מהם חשוב כחמשה חומשי תורה, ואם מת הרי כאילו נשרף ספר תורה, כדאיתא (שבת קה ב) רבי שמעון בן אלעזר אומר: העומד על המת בשעת יציאת נשמה - חייב לקרוע, הָא לָמָּה זֶה דוֹמָה - לְסִפְרֵי תוֹרָה שְׁנִשְׁפָּרָה. פרש"י - שאין לך ריק בישראל שאין בו תורה ומצות. (גור אריה למהר"ל במדבר ח יט) *
- ש. שכם בן חמור הרגו ואת כל אנשי העיר הזכרים. דכתיב: וַיְהִי בְיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי בְּהִיוֹתָם פְּאֻבִים וַיִּקְחוּ שְׁנֵי בְנֵי יַעֲקֹב שְׁמֵעוֹן וְלוֹן אֲחֵי דִינָה אִישׁ חֲרָבוֹ וַיִּבְאוּ עַל הָעִיר כָּטַח וַיַּהַרְגוּ כָּל זָכָר. (בראשית לד כה) (בראשית לד כה) ועל שמעון ולוי נאמר ארור אפם פי עז, וְעַבְרַתְם פִּי קִשְׁתָּה; אֲתַלְקֶם בְּיַעֲקֹב, וְאֶפְרַיִם בְּיִשְׂרָאֵל (בראשית מט ז) שהיו נזקקים בני שמעון לפרנסתם להפוך למלמדי תינוקות, שעברו בכל חלקי העם.
- ת. תשובה וחשבון נפש צריכים לעשות כמו שאמרו חז"ל (אבות ב י) **וְשׁוּב יוֹם אָחַד לְפָנֵי מִיתָתְךָ**, כדי שיבואו לבית דין של מעלה נקיים מכל עוון. (פרדס שמאי)

מקורות / חידודון *

א. **ויצטק משה אל י-הוה לאמר.** טעם אומר לאמר. בא בטענה כדי שלא יאמרו שהקפיד ויחזיקוהו כנוטר איבה, ודברי אהרן יגידו למו, לזה אמר בצעקו לה' שבשיל שלא יאמרו דברים הנאמרים בסמוך מפי אהרן. עוד ירצה כי אמר לפני ה' קודם התפללו שהוא מוחל על כבודו ואחר כך התפלל אל **גא רפא נא לה.** (אוה"ח).

ג. **ביאור נוסף** – לרמוז שפרשה זו מקומה לפני נ' פרשיות קטנות. ומקומה אחרי פרשה י"ח של במדבר שמתחילה: **ונסע אהל מועד מתנה הלויים בתוך המחנה כאשר יתנו פן יסעו איש על ידו לדגליהם.** (במדבר ב' יז). (רבינו בחיי) א"ג כל מעלתם של ישראל היתה בגלל שתי נוני"ן של **נעשה ונשמע** שאמרו בהר סיני, שבאותה שעה ירדו שישים ריבוא מלאכים להכתיר את ישראל בב' כתרים ששם המפורש כתוב בהם. עכשיו שרצו לפרוק מעליהם עול תורה ומצוות וברחו מהר סיני לכך נכתבו ב' נוני"ם הפוכים לרמוז שעכשיו הם ההיפך משהיו והאות נוני"ן הוא ר"ת **נעשה ונשמע**.

(מעם לועז בשם החר"ש חובב) **כתב הכללי יקר** - כי נוני"ן הפוכה אחרונה מרמזת על תלונתם **זכרנו את תדגה** כי נוני"ן היינו דג אבל נוני"ן ראשונה רמז שישראל נמשלו לדגים שעיקר חיותם במים ע"כ כל דג פונה פניו לשוט לתוך המים למקום חיותה אבל אינו הופך פניו אל שפת הים כי זה נקרא פורש ממקום חיותה. כך ישראל נאמר בהם (בראשית מה טז) **וידגו לרב**. שיהיו כדגים הללו כי עיקר חיותם בתורה שנמשל למים וכמשל שהביא רבי עקיבא לפפוס בן יהודה (ברכות סא:) ובזמן שישראל בורחין מהר ה' כתיבנה הבורח מבית הספר הרי הם כנו"ן דג הפוך הפורש ממקום חיותו ופונה פניו אל השפה ולחוץ כך ישראל פנו פניהם מן ארון ברית ה' ממקום חיותם, וע"כ הנו"ן הפוכה כי הפכה פניה מן פסוק **ויהי בנסע הארץ** ופניה אל תיבת המחנה רמז אל הזמן שישראל נסוגו אחר מן ארון ברית ה' ופניהם אל המחנה הרינו אל העם, כי לאהבת עניני העה"ו אשר בני המחנה מסגלים בהם, וכדי למצוא חן בעיני המחנה הוא פונה עורף אל השכינה ופונה כל מגמת מעשיו כדי שיהיה אדם חשוב במחנה או שר ונגיד עליהם.

תנו רבנן: פעם אחת גזרה מלכות הרשעה שלא יעסקו ישראל בתורה. בא פפוס בן יהודה ומצאו לרבי עקיבא שהיה מקהיל קהלות רבנים ועוסק בתורה. אמר לו: עקיבא אי אתה מתירא מפני מלכות? אמר לו: **אמשול לך משל, למה תדבר דומה** — לשועל שהיה מסתף על גב הנמר, וראה דגים שהיו מתקבצים במקום למקום. אמר להם: מפני מה אתם בורחים? אמרו לו: מפני רשתות שמביאין עלינו בני אדם. אמר להם: רצונכם שיעלו לבישה, ונדור אני ואתם, כשם שדורו אבותי עם אבותיכם? אמרו לו: אתה הוא שאומרים עליך פקח שבסביות?! לא פקח אתה, אלא טפש אתה! ומה במקום חיותנו, אנו מתיראין, במקום מיתתנו — על אחת כמה וכמה. אף אנחנו עכשיו שאנו יושבים ועוסקים בתורה, שכתוב בה: **כי היא חסידה וארצה ימידה**, כך, אם אנו הולכים ומבטלים ממנה — על אחת כמה וכמה! (ברכות סא ב)

א"ג ספר במדבר נחלק לג' חלקים כמו שנאמר (משלי ט א) **הצבה עמודיה שבעה**, בכל ספר נכלל כל התורה, הג' שערי קדושה. ולכן מורה הסימן שאפילו בספר **ויקהי בנסע הארץ** נכלל כל התורה ב' שערי קדושה. (מצבת משה בשם הגר"א)

ועוד יש טעם בוני"ן הפוכה, והוא כי מלת **בנס"ע** ירמוז למספר **יעקב** (182) ועל שם שהאדם החקוק בחיות המרכבה מהפך את פניו לפניו ואחוריו לארבע רוחות העולם על כן באו הנוני"ן בהפוך בפרשה זו לפניו ולאחריה. (רבינו בחיי)

ג' — **נטפל לתורה**: איתא במדרש חסרות ויתרות' (אות צה) מה ראו חכמים ליתן נוני"ן הפוכין אלא אמרו חכמים כל התורה כולה מיוחדת לנבואת משה חוץ מאלו שני פסוקין שהן נבואות אלדד ומידד, לפיכך סייגו בנון כפוף, ונטפל בתורה.

ה. וי"א בא' בניסן החלו שבעת ימי המילואים, והיום שבעת ימי המילואים, חל בח' בניסן. כתב האבן עזרא - והנה מצאנו בספרי כי מישאל ואלצפן היו הטמאים לנפש אדם. והנה יום שמיני למילואים הוא שמיני לחודש. (שמות ט ב)

ה. **ברכת המן** - כתב הרפ"ד יוסף (פ' בשלה) בשם ספר 'חמדת ישראל', **שבני ישראל בירכו על המן ברכת בורא פרי האדמה**, ולדברי חז"ל שטעם המן השתנה לכל הטעמים שבעולם, אזי בירכו עליו לפי טעמו: מי שרצה לטעום בו טעם תפוז - בירך 'בורא פרי העץ', מי שטעם בו כרצונו טעם עוגה - בירך 'בורא מיני מזונות', וכן בכל הטעמים.

כ. **אל נא תהי פמת** - אם אינך רופאה בתפלה, מי מסגירה ומי מטפה? אני אי אפשר לראותה, שאני קרוב, ואין קרוב רואה את הנענים; ומהן אחר אין בעולם. וזהו **אשר בצאתו מרחם אמו**. (פרש"י - יב יב) לפי זה מבורר מדוע אהרון לא יכל לראותה וקי"ל גר שנתגביר פקטון שגולד דמי.

מ. **ענו חסר כתיב** - עולה במילואו רמ"ח, (עין נו וו בגימטריא רמ"ח) שבכל איבריו לא היה בו גאווה. לומר שמעולם לא הודיע גודל מעלתו לאהרן ומרים, שאילו היו יודעים לא היו אומרים (יב ב) **תקרא אף במשה דבר י-הוה הלא גם בנו דבר**. (מנחה בלולה). **עונה** בגמטריא **סמא** ל', לרמוז כי מי שיש בו עונה אין ס"מ שולט בו ואינו יכול לקטרג עליו ולכך בא **שיר מעלות לודד י-הוה לא נבה לבי** שהוא מזמור קל"א, לרמוז על מי שיש בו גאווה, אין **סמא** ל' העולה בגימטריא קל"א שולט עליו. (נגיד ומצוה). כתב בספר 'מקדש מלך' וזהו סוד מה שאמרו בש"ס (בב"ק צב ב) **בירא דשנית מיניה לא תשדי ביה קלא**. בירא היא מלכות הנקראת באר [במדבר כא יח] **באר הפרוה שרים** לא תשדי ביה קלא היינו שלא יגרום בעונו שיינק **סמא** ל' שעולה קל"א מן המלכות ח"ו. (מקדש מלך פ' משפטים). **טעם נוסף למה נכתבה בכתב חסר** - שבשעה ששמעו כל ישראל דבריהם של אהרן ומרים וראו שמשה שותק ענו כולם ואמרו **והאיש משה ענו מאד**. כי עניו חסר ל' הוא ענו שענו ואמרו. ה' הודיע שבחו של משה שכל העולם הכיר בכך שלא היה עניו גדול ממנו. **מאד** ר"ת **משה אברהם דוד**. ר"ל משה היה הגדול ביותר מביניהם. א"פ שאברהם אבינו אמר (בראשית יח כז) **ואנכי עפר ואפר** שיש בזה משוה, ודוד המלך אמר (תהלים כב ז) **ואנכי תולעת ולא איש** מכל מקום תולעת בריה היא, ואילו משה רבינו אמר (שמות טז) **ונתנו מה**, שלא היה בעיניו כלום. (חולין פ"א ט - כספ מוזק)

מ. דתנא: **"ויהי אנשים אשר היו טמאים לנפש אדם נגו"** — אותם אנשים מי היו? נושאי ארונו של יוסף היו, דברי רבי יוסי הגלילי. רבי עקיבא אומר: מישאל ואלצפן היו, שהיו עוסקין בנדב ואביהוא. רבי יצחק אומר: אם נושאי ארונו של יוסף היו, כבר היו יכולין ליהנות. אם מישאל ואלצפן היו, יכולין היו ליתגר. אלא, עוסקין במצוה היו שחל שביניהם עירוב פערב, שצמאר: **"ולא יכלו לעשות הפסח ביום ההוא"** (סוכה ה"א ב)

כתב ה"בן יהודה" שם - **רבי יצחק אומר: אם נושאי ארונו של יוסף היו, כבר היו יכולין לשהיר!** קשה רבי יוסי הגלילי ורבי עקיבא מה יענו לקושיא זו של רבי יצחק? ולמה לא נטהרו כיון דידעי דצריך להקריב קרבן פסח? והנה לרבי יוסי הגלילי נראה לי בס"ד דידוע אותה שנה חל ערב פסח בשבת כי אותה שנה היה ראש חודש ניסן באחד בשבת וכמו שאמרו רז"ל שהיה ראשון למעשה בראשית ולכן נושאי ארונו של יוסף לא נטהרו בשביל קרבן פסח כי עדיין לא ידעו דקרבן פסח דוחה שבת ודחה שבת ודחה דאותה שנה כל ישראל לא יקריבו קרבן פסח, כי עדיין לא למדו דין זה מפי משה רבינו ע"ה ולא נודע להם דין זה אלא עד סמוך ליום עשרה בניסן שצוה להם שביניהם עירוב פערב, על כן אמרו למה להם להטהר ולזרוק עליהם אפר פרה בכדי דקרבן פסח לא יש עתה בשנה זו והם מוכרחים להטמא במסע אשר יסעו לשאת ארונו של יוסף, וכאשר היה באמת שנסעו מאותו מקום ביום עשרים לחודש אייר.

אך תירוצ זה יבא נכון לרבי יוסי הגלילי דסבירא ליה נושאי ארונו של יוסף היו שהם מוכרחים ליטמא אחר כך, אך לרבי עקיבא דסבירא ליה מישאל ואלצפן היו, קשה אפילו אם חשבו דקרבן פסח אינו דוחה שבת ולא יקריבו באותה שנה עם כל זה היה להם ליטהר בלאו הכי דאין להם אחר כך טומאה הכרחית וצריכין הם לטהרה כי אי אפשר שישארו טמאים על חנם? ונראה לי בס"ד לתרץ לדעת רבי עקיבא והוא דנדב ואביהוא לא קברו אותם במדבר הסמוך להר סיני שהוא היה מקום חנייתם באותו זמן אלא קברו בהר ההר שבו נקבר אהרן וכהן ע"ה בשנת הארבעים וקבורתם שם היתה על פי הדיבור בפירוש או על פי רוח הקודש של משה רבינו ע"ה שידע ששם יקבר אהרן **ויש נחת רוח לצדיקים בדבר זה שיהיו הבנים קבורים סמוכים לקבורת אביהם** וכן שמעתי מקום כמה שנים שיש קבלה ביד העולם דנדב ואביהוא נקברו בהר ההר סמוכים למערת אהרן הכהן ע"ה. ולפי זה יש לומר דמישאל ואלצפן לא היו יכולים להטהר כיון דנשאו את נדב ואביהוא למקום רחוק שנשאום ביום ראש חודש ניסן או למחרתו ואחר שחזרו למחנה ישראל לא נשאר שבעת ימים קודם יום י"ד ניסן כדי שגמרת ויקריבו קרבן פסח.

פ. נ' עולה למספר המישים, ויש נוני"ן נסמנו שמספרם הם רמז ליובילים שהם לחמישים שנה, והושמו הנוני"ן על פ"ה אותיות לרמוז שאחרי פ"ה יובלים יתחיל זמן אפשרות ביאת המשיח, אם יהיו ראויים לכך. (ישועות משיחו להאברבנאל - חלק ב פרק א)

ק. **אלדד ומידד מתנבאים במחנה** (יא כז) איתא בחז"ל שהיו עושים הכנה ששורה עליהם נבואה. (מהר"א ז"ל). לכאורה כיצד חשבו לעשות כן והרי אסור לשמוע מורה הלכה בפני רבו? אלא סברו אלדד דמשה רבינו ע"ה ענותו סגי ומחל, והראיה לכך דאם היה בדבר איסור משיא לא אסכימו למיבה לזה רוח נבואה. וזהו שאמר משה רבינו ע"ה **איתא בחז"ל שהיו עושים הכנה ששורה עליהם נבואה**. (מהר"א ז"ל). לכאורה כיצד חשבו לעשות כן והרי אסור לשמוע מורה הלכה בפני רבו? אלא סברו אלדד דמשה רבינו ע"ה ענותו סגי ומחל, והראיה לכך דאם היה בדבר איסור משיא לא אסכימו למיבה לזה רוח נבואה. וזהו שאמר משה רבינו ע"ה **איתא בחז"ל שהיו עושים הכנה ששורה עליהם נבואה**. (מהר"א ז"ל). לכאורה כיצד חשבו לעשות כן והרי אסור לשמוע מורה הלכה בפני רבו? אלא סברו אלדד דמשה רבינו ע"ה ענותו סגי ומחל, והראיה לכך דאם היה בדבר איסור משיא לא אסכימו למיבה לזה רוח נבואה. וזהו שאמר משה רבינו ע"ה **איתא בחז"ל שהיו עושים הכנה ששורה עליהם נבואה**. (מהר"א ז"ל). לכאורה כיצד חשבו לעשות כן והרי אסור לשמוע מורה הלכה בפני רבו? אלא סברו אלדד דמשה רבינו ע"ה ענותו סגי ומחל, והראיה לכך דאם היה בדבר איסור משיא לא אסכימו למיבה לזה רוח נבואה. וזהו שאמר משה רבינו ע"ה **איתא בחז"ל שהיו עושים הכנה ששורה עליהם נבואה**. (מהר"א ז"ל). לכאורה כיצד חשבו לעשות כן והרי אסור לשמוע מורה הלכה בפני רבו? אלא סברו אלדד דמשה רבינו ע"ה ענותו סגי ומחל, והראיה לכך דאם היה בדבר איסור משיא לא אסכימו למיבה לזה רוח נבואה. וזהו שאמר משה רבינו ע"ה **איתא בחז"ל שהיו עושים הכנה ששורה עליהם נבואה**. (מהר"א ז"ל). לכאורה כיצד חשבו לעשות כן והרי אסור לשמוע מורה הלכה בפני רבו? אלא סברו אלדד דמשה רבינו ע"ה ענותו סגי ומחל, והראיה לכך דאם היה בדבר איסור משיא לא אסכימו למיבה לזה רוח נבואה. וזהו שאמר משה רבינו ע"ה **איתא בחז"ל שהיו עושים הכנה ששורה עליהם נבואה**. (מהר"א ז"ל). לכאורה כיצד חשבו לעשות כן והרי אסור לשמוע מורה הלכה בפני רבו? אלא סברו אלדד דמשה רבינו ע"ה ענותו סגי ומחל, והראיה לכך דאם היה בדבר איסור משיא לא אסכימו למיבה לזה רוח נבואה. וזהו שאמר משה רבינו ע"ה **איתא בחז"ל שהיו עושים הכנה ששורה עליהם נבואה**. (מהר"א ז"ל). לכאורה כיצד חשבו לעשות כן והרי אסור לשמוע מורה הלכה בפני רבו? אלא סברו אלדד דמשה רבינו ע"ה ענותו סגי ומחל, והראיה לכך דאם היה בדבר איסור משיא לא אסכימו למיבה לזה רוח נבואה. וזהו שאמר משה רבינו ע"ה **איתא בחז"ל שהיו עושים הכנה ששורה עליהם נבואה**. (מהר"א ז"ל). לכאורה כיצד חשבו לעשות כן והרי אסור לשמוע מורה הלכה בפני רבו? אלא סברו אלדד דמשה רבינו ע"ה ענותו סגי ומחל, והראיה לכך דאם היה בדבר איסור משיא לא אסכימו למיבה לזה רוח נבואה. וזהו שאמר משה רבינו ע"ה **איתא בחז"ל שהיו עושים הכנה ששורה עליהם נבואה**. (מהר"א ז"ל). לכאורה כיצד חשבו לעשות כן והרי אסור לשמוע מורה הלכה בפני רבו? אלא סברו אלדד דמשה רבינו ע"ה ענותו סגי ומחל, והראיה לכך דאם היה בדבר איסור משיא לא אסכימו למיבה לזה רוח נבואה. וזהו שאמר משה רבינו ע"ה **איתא בחז"ל שהיו עושים הכנה ששורה עליהם נבואה**. (מהר"א ז"ל). לכאורה כיצד חשבו לעשות כן והרי אסור לשמוע מורה הלכה בפני רבו? אלא סברו אלדד דמשה רבינו ע"ה ענותו סגי ומחל, והראיה לכך דאם היה בדבר איסור משיא לא אסכימו למיבה לזה רוח נבואה. וזהו שאמר משה רבינו ע"ה **איתא בחז"ל שהיו עושים הכנה ששורה עליהם נבואה**. (מהר"א ז"ל). לכאורה כיצד חשבו לעשות כן והרי אסור לשמוע מורה הלכה בפני רבו? אלא סברו אלדד דמשה רבינו ע"ה ענותו סגי ומחל, והראיה לכך דאם היה בדבר איסור משיא לא אסכימו למיבה לזה רוח נבואה. וזהו שאמר משה רבינו ע"ה **איתא בחז"ל שהיו עושים הכנה ששורה עליהם נבואה**. (מהר"א ז"ל). לכאורה כיצד חשבו לעשות כן והרי אסור לשמוע מורה הלכה בפני רבו? אלא סברו אלדד דמשה רבינו ע"ה ענותו סגי ומחל, והראיה לכך דאם היה בדבר איסור משיא לא אסכימו למיבה לזה רוח נבואה. וזהו שאמר משה רבינו ע"ה **איתא בחז"ל שהיו עושים הכנה ששורה עליהם נבואה**. (מהר"א ז"ל). לכאורה כיצד חשבו לעשות כן והרי אסור לשמוע מורה הלכה בפני רבו? אלא סברו אלדד דמשה רבינו ע"ה ענותו סגי ומחל, והראיה לכך דאם היה בדבר איסור משיא לא אסכימו למיבה לזה רוח נבואה. וזהו שאמר משה רבינו ע"ה **איתא בחז"ל שהיו עושים הכנה ששורה עליהם נבואה**. (מהר"א ז"ל). לכאורה כיצד חשבו לעשות כן והרי אסור לשמוע מורה הלכה בפני רבו? אלא סברו אלדד דמשה רבינו ע"ה ענותו סגי ומחל, והראיה לכך דאם היה בדבר איסור משיא לא אסכימו למיבה לזה רוח נבואה. וזהו שאמר משה רבינו ע"ה **איתא בחז"ל שהיו עושים הכנה ששורה עליהם נבואה**. (מהר"א ז"ל). לכאורה כיצד חשבו לעשות כן והרי אסור לשמוע מורה הלכה בפני רבו? אלא סברו אלדד דמשה רבינו ע"ה ענותו סגי ומחל, והראיה לכך דאם היה בדבר איסור משיא לא אסכימו למיבה לזה רוח נבואה. וזהו שאמר משה רבינו ע"ה **איתא בחז"ל שהיו עושים הכנה ששורה עליהם נבואה**. (מהר"א ז"ל). לכאורה כיצד חשבו לעשות כן והרי אסור לשמוע מורה הלכה בפני רבו? אלא סברו אלדד דמשה רבינו ע"ה ענותו סגי ומחל, והראיה לכך דאם היה בדבר איסור משיא לא אסכימו למיבה לזה רוח נבואה. וזהו שאמר משה רבינו ע"ה **איתא בחז"ל שהיו עושים הכנה ששורה עליהם נבואה**. (מהר"א ז"ל). לכאורה כיצד חשבו לעשות כן והרי אסור לשמוע מורה הלכה בפני רבו? אלא סברו אלדד דמשה רבינו ע"ה ענותו סגי ומחל, והראיה לכך דאם היה בדבר איסור משיא לא אסכימו למיבה לזה רוח נבואה. וזהו שאמר משה רבינו ע"ה **איתא בחז"ל שהיו עושים הכנה ששורה עליהם נבואה**. (מהר"א ז"ל). לכאורה כיצד חשבו לעשות כן והרי אסור לשמוע מורה הלכה בפני רבו? אלא סברו אלדד דמשה רבינו ע"ה ענותו סגי ומחל, והראיה לכך דאם היה בדבר איסור משיא לא אסכימו למיבה לזה רוח נבואה. וזהו שאמר משה רבינו ע"ה **איתא בחז"ל שהיו עושים הכנה ששורה עליהם נבואה**. (מהר"א ז"ל). לכאורה כיצד חשבו לעשות כן והרי אסור לשמוע מורה הלכה בפני רבו? אלא סברו אלדד דמשה רבינו ע"ה ענותו סגי ומחל, והראיה לכך דאם היה בדבר איסור משיא לא אסכימו למיבה לזה רוח נבואה. וזהו שאמר משה רבינו ע"ה **איתא בחז"ל שהיו עושים הכנה ששורה עליהם נבואה**. (מהר"א ז"ל). לכאורה כיצד חשבו לעשות כן והרי אסור לשמוע מורה הלכה בפני רבו? אלא סברו אלדד דמשה רבינו ע"ה ענותו סגי ומחל, והראיה לכך דאם היה בדבר איסור משיא לא אסכימו למיבה לזה רוח נבואה. וזהו שאמר משה רבינו ע"ה **איתא בחז"ל שהיו עושים הכנה ששורה עליהם נבואה**. (מהר"א ז"ל). לכאורה כיצד חשבו לעשות כן והרי אסור לשמוע מורה הלכה בפני רבו? אלא סברו אלדד דמשה רבינו ע"ה ענותו סגי ומחל, והראיה לכך דאם היה בדבר איסור משיא לא אסכימו למיבה לזה רוח נבואה. וזהו שאמר משה רבינו ע"ה **איתא בחז"ל שהיו עושים הכנה ששורה עליהם נבואה**. (מהר"א ז"ל). לכאורה כיצד חשבו לעשות כן והרי אסור לשמוע מורה הלכה בפני רבו? אלא סברו אלדד דמשה רבינו ע"ה ענותו סגי ומחל, והראיה לכך דאם היה בדבר איסור משיא לא אסכימו למיבה לזה רוח נבואה. וזהו שאמר משה רבינו ע"ה **איתא בחז"ל שהיו עושים הכנה ששורה עליהם נבואה**. (מהר"א ז"ל). לכאורה כיצד חשבו לעשות כן והרי אסור לשמוע מורה הלכה בפני רבו? אלא סברו אלדד דמשה רבינו ע"ה ענותו סגי ומחל, והראיה לכך דאם היה בדבר איסור משיא לא אסכימו למיבה לזה רוח נבואה. וזהו שאמר משה רבינו ע"ה **איתא בחז"ל שהיו עושים הכנה ששורה עליהם נבואה**. (מהר"א ז"ל). לכאורה כיצד חשבו לעשות כן והרי אסור לשמוע מורה הלכה בפני רבו? אלא סברו אלדד דמשה רבינו ע"ה ענותו סגי ומחל, והראיה לכך דאם היה בדבר איסור משיא לא אסכימו למיבה לזה רוח נבואה. וזהו שאמר משה רבינו ע"ה **איתא בחז"ל שהיו עושים הכנה ששורה עליהם נבואה**. (מהר"א ז"ל). לכאורה כיצד חשבו לעשות כן והרי אסור לשמוע מורה הלכה בפני רבו? אלא סברו אלדד דמשה רבינו ע"ה ענותו סגי ומחל, והראיה לכך דאם היה בדבר איסור משיא לא אסכימו למיבה לזה רוח נבואה. וזהו שאמר משה רבינו ע"ה **איתא בחז"ל שהיו עושים הכנה ששורה עליהם נבואה**. (מהר"א ז"ל). לכאורה כיצד חשבו לעשות כן והרי אסור לשמוע מורה הלכה בפני רבו? אלא סברו אלדד דמשה רבינו ע"ה ענותו סגי ומחל, והראיה לכך דאם היה בדבר איסור משיא לא אסכימו למיבה לזה רוח נבואה. וזהו שאמר משה רבינו ע"ה **איתא בחז"ל שהיו עושים הכנה ששורה עליהם נבואה**. (מהר"א ז"ל). לכאורה כיצד חשבו לעשות כן והרי אסור לשמוע מורה הלכה בפני רבו? אלא סברו אלדד דמשה רבינו ע"ה ענותו סגי ומחל, והראיה לכך דאם היה בדבר איסור משיא לא אסכימו למיבה לזה רוח נבואה. וזהו שאמר משה רבינו ע"ה **איתא בחז"ל שהיו עושים הכנה ששורה עליהם נבואה**. (מהר"א ז"ל). לכאורה כיצד חשבו לעשות כן והרי אסור לשמוע מורה הלכה בפני רבו? אלא סברו אלדד דמשה רבינו ע"ה ענותו סגי ומחל, והראיה לכך דאם היה בדבר איסור משיא לא אסכימו למיבה לזה רוח נבואה. וזהו שאמר משה רבינו ע"ה **איתא בחז"ל שהיו עושים הכנה ששורה עליהם נבואה**. (מהר"א ז"ל). לכאורה כיצד חשבו לעשות כן והרי אסור לשמוע מורה הלכה בפני רבו? אלא סברו אלדד דמשה רבינו ע"ה ענותו סגי ומחל, והראיה לכך דאם היה בדבר איסור משיא לא אסכימו למיבה לזה רוח נבואה. וזהו שאמר משה רבינו ע"ה **איתא בחז"ל שהיו עושים הכנה ששורה עליהם נבואה**. (מהר"א ז"ל). לכאורה כיצד חשבו לעשות כן והרי אסור לשמוע מורה הלכה בפני רבו? אלא סברו אלדד דמשה רבינו ע"ה ענותו סגי ומחל, והראיה לכך דאם היה בדבר איסור משיא לא אסכימו למיבה לזה רוח נבואה. וזהו שאמר משה רבינו ע"ה **איתא בחז"ל שהיו עושים הכנה ששורה עליהם נבואה**. (מהר"א ז"ל). לכאורה כיצד חשבו לעשות כן והרי אסור לשמוע מורה הלכה בפני רבו? אלא סברו אלדד דמשה רבינו ע"ה ענותו סגי ומחל, והראיה לכך דאם היה בדבר איסור משיא לא אסכימו למיבה לזה רוח נבואה. וזהו שאמר משה רבינו ע"ה **איתא בחז"ל שהיו עושים הכנה ששורה עליהם נבואה**. (מהר"א ז"ל). לכאורה כיצד חשבו לעשות כן והרי אסור לשמוע מורה הלכה בפני רבו? אלא סברו אלדד דמשה רבינו ע"ה ענותו סגי ומחל, והראיה לכך דאם היה בדבר איסור משיא לא אסכימו למיבה לזה רוח נבואה. וזהו שאמר משה רבינו ע"ה **איתא בחז"ל שהיו עושים הכנה ששורה עליהם נבואה**. (מהר"א ז"ל). לכאורה כיצד חשבו לעשות כן והרי אסור לשמוע מורה הלכה בפני רבו? אלא סברו אלדד דמשה רבינו ע"ה ענותו סגי ומחל, והראיה לכך דאם היה בדבר איסור משיא לא אסכימו למיבה לזה רוח נבואה. וזהו שאמר משה רבינו ע"ה **איתא בחז"ל שהיו עושים הכנה ששורה עליהם נבואה**. (מהר"א ז"ל). לכאורה כיצד חשבו לעשות כן והרי אסור לשמוע מורה הלכה בפני רבו? אלא סברו אלדד דמשה רבינו ע"ה ענותו סגי ומחל, והראיה לכך דאם היה בדבר איסור משיא לא אסכימו למיבה לזה רוח נבואה. וזהו שאמר משה רבינו ע"ה **איתא בחז"ל שהיו עושים הכנה ששורה עליהם נבואה**. (מהר"א ז"ל). לכאורה כיצד חשבו לעשות כן והרי אסור לשמוע מורה הלכה בפני רבו? אלא סברו אלדד דמשה רבינו ע"ה ענותו סגי ומחל, והראיה לכך דאם היה בדבר איסור משיא לא אסכימו למיבה לזה רוח נבואה. וזהו שאמר משה רבינו ע"ה **איתא בחז"ל שהיו עושים הכנה ששורה עליהם נבואה**. (מהר"א ז"ל). לכאורה כיצד חשבו לעשות כן והרי אסור לשמוע מורה הלכה בפני רבו? אלא סברו אלדד דמשה רבינו ע"ה ענותו סגי ומחל, והראיה לכך דאם היה בדבר איסור משיא לא אסכימו למיבה לזה רוח נבואה. וזהו שאמר משה רבינו ע"ה **איתא בחז"ל שהיו עושים הכנה ששורה עליהם נבואה**. (מהר"א ז"ל). לכאורה כיצד חשבו לעשות כן והרי אסור לשמוע מורה הלכה בפני רבו? אלא סברו אלדד דמשה רבינו ע"ה ענותו סגי ומחל, והראיה לכך דאם היה בדבר איסור משיא לא אסכימו למיבה לזה רוח נבואה. וזהו שאמר משה רבינו ע"ה **איתא בחז"ל שהיו עושים הכנה ששורה עליהם נבואה**. (מהר"א ז"ל). לכאורה כיצד חשבו לעשות כן והרי אסור לשמוע מורה הלכה בפני רבו? אלא סברו אלדד דמשה רבינו ע"ה ענותו סגי ומחל, והראיה לכך דאם היה בדבר איסור משיא לא אסכימו למיבה לזה רוח נבואה. וזהו שאמר משה רבינו ע"ה **איתא בחז"ל שהיו עושים הכנה ששורה עליהם נבואה**. (מהר"א ז"ל). לכאורה כיצד חשבו לעשות כן והרי אסור לשמוע מורה הלכה בפני רבו? אלא סברו אלדד דמשה רבינו ע"ה ענותו סגי ומחל, והראיה לכך דאם היה בדבר איסור משיא לא אסכימו למיבה לזה רוח נבואה. וזהו שאמר משה רבינו ע"ה **איתא בחז"ל שהיו עושים הכנה ששורה עליהם נבואה**. (מהר"א ז"ל). לכאורה כיצד חשבו לעשות כן והרי אסור לשמוע מורה הלכה בפני רבו? אלא סברו אלדד דמשה רבינו ע"ה ענותו סגי ומחל, והראיה לכך דאם היה בדבר איסור משיא לא אסכימו למיבה לזה רוח נבואה. וזהו שאמר משה רבינו ע"ה **איתא בחז"ל שהיו עושים הכנה ששורה עליהם נבואה**. (מהר"א ז"ל). לכאורה כיצד חשבו לעשות כן והרי אסור לשמוע מורה הלכה בפני רבו? אלא סברו אלדד דמשה רבינו ע"ה ענותו סגי ומחל, והראיה לכך דאם היה בדבר איסור משיא לא אסכימו למיבה לזה רוח נבואה. וזהו שאמר משה רבינו ע"ה **איתא בחז"ל שהיו עושים הכנה ששורה עליהם נבואה**. (מהר"א ז"ל). לכאורה כיצד חשבו לעשות כן והרי אסור לשמוע מורה הלכה בפני רבו? אלא סברו אלדד דמשה רבינו ע"ה ענותו סגי ומחל, והראיה לכך דאם היה בדבר איסור משיא לא אסכימו למיבה לזה רוח נבואה. וזהו שאמר משה רבינו ע"ה **איתא בחז"ל שהיו עושים הכנה ששורה עליהם נבואה**. (מהר"א ז"ל). לכאורה כיצד חשבו לעשות כן והרי אסור לשמוע מורה הלכה בפני רבו? אלא סברו אלדד דמשה רבינו ע"ה ענותו סגי ומחל, והראיה לכך דאם היה בדבר איסור משיא לא אסכימו למיבה לזה רוח נבואה. וזהו שאמר משה רבינו ע"ה **איתא בחז"ל שהיו עושים הכנה ששורה עליהם נבואה**. (מהר"א ז"ל). לכאורה כיצד חשבו לעשות כן והרי אסור לשמוע מורה הלכה בפני רבו? אלא סברו אלדד דמשה רבינו ע"ה ענותו סגי ומחל, והראיה לכך דאם היה בדבר איסור משיא לא אסכימו למיבה לזה רוח נבואה. וזהו שאמר משה רבינו ע"ה **איתא בחז"ל שהיו עושים הכנה ששורה עליהם נבואה**. (מהר"א ז"ל). לכאורה כיצד חשבו לעשות כן והרי אסור לשמוע מורה הלכה בפני רבו? אלא סברו אלדד דמשה רבינו ע"ה ענותו סגי ומחל, והראיה לכך דאם היה בדבר איסור משיא לא אסכימו למיבה לזה רוח נבואה. וזהו שאמר משה רבינו ע"ה **איתא בחז"ל שהיו עושים הכנה ששורה עליהם נבואה**. (מהר"א ז"ל). לכאורה כיצד חשבו לעשות כן והרי אסור לשמוע מורה הלכה בפני רבו? אלא סברו אלדד דמשה רבינו ע"ה ענותו סגי ומחל, והראיה לכך דאם היה בדבר איסור משיא לא אסכימו למיבה לזה רוח נבואה. וזהו שאמר משה רבינו ע"ה **איתא בחז"ל שהיו עושים הכנה ששורה עליהם נבואה**. (מהר"א ז"ל). לכאורה כיצד חשבו לעשות כן והרי אסור לשמוע מורה הלכה בפני רבו? אלא סברו אלדד דמשה רבינו ע"ה ענותו סגי ומחל, והראיה לכך דאם היה בדבר איסור משיא לא אסכימו למיבה לזה רוח נבואה. וזהו שאמר משה רבינו ע"ה **איתא בחז"ל שהיו עושים הכנה ששורה עליהם נבואה**. (מהר"א ז"ל). לכאורה כיצד חשבו לעשות כן והרי אסור לשמוע מורה הלכה בפני רבו? אלא סברו אלדד דמשה רבינו ע"ה ענותו סגי ומחל, והראיה לכך דאם היה בדבר איסור משיא לא אסכימו למיבה לזה רוח נבואה. וזהו שאמר משה רבינו ע"ה **איתא בחז"ל שהיו עושים הכנה ששורה עליהם נבואה**. (מהר"א ז"ל). לכאורה כיצד חשבו לעשות כן והרי אסור לשמוע מורה הלכה בפני רבו? אלא סברו אלדד דמשה רבינו ע"ה ענותו סגי ומחל, והראיה לכך דאם היה בדבר איסור משיא לא אסכימו למיבה לזה רוח נבואה. וזהו שאמר משה רבינו ע"ה **איתא בחז"ל שהיו עושים הכנה ששורה עליהם נבואה**. (מהר"א ז"ל). לכאורה כיצד חשבו לעשות כן והרי אסור לשמוע מורה הלכה בפני רבו? אלא סברו אלדד דמשה רבינו ע"ה ענותו סגי ומחל, והראיה לכך דאם היה בדבר איסור משיא לא אסכימו למיבה לזה רוח נבואה. וזהו שאמר משה רבינו ע"ה **איתא בחז"ל שהיו עושים הכנה ששורה עליהם נבואה**. (מהר"א ז"ל). לכאורה כיצד חשבו לעשות כן והרי אסור לשמוע מורה הלכה בפני רבו? אלא סברו אלדד דמשה רבינו ע"ה ענותו סגי ומחל, והראיה לכך דאם היה בדבר איסור משיא לא אסכימו למיבה לזה רוח נבואה. וזהו שאמר משה רבינו ע"ה **איתא בחז"ל שהיו עושים הכנה ששורה עליהם נבואה**. (מהר"א ז"ל). לכאורה כיצד חשבו לעשות כן והרי אסור לשמוע מורה הלכה בפני רבו? אלא סברו אלדד דמשה רבינו ע"ה ענותו סגי ומחל, והראיה לכך דאם היה בדבר איסור משיא לא אסכימו למיבה לזה רוח נבואה. וזהו שאמר משה רבינו ע"ה **איתא בחז"ל שהיו עושים הכנה ששורה עליהם נבואה**. (מהר"א ז"ל). לכאורה כיצד חשבו לעשות כן והרי אסור לשמוע מורה הלכה בפני רבו? אלא סברו אלדד דמשה רבינו ע"ה ענותו סגי ומחל, והראיה לכך דאם היה בדבר איסור משיא לא אסכימו למיבה לזה רוח נבואה. וזהו שאמר משה רבינו ע"ה **איתא בחז"ל שהיו עושים הכנה ששורה עליהם נבואה**. (מהר"א ז"ל). לכאורה כיצד חשבו לעשות כן והרי אסור לשמוע מורה הלכה בפני רבו? אלא סברו אלדד דמשה רבינו ע"ה ענותו סגי ומחל, והראיה לכך דאם היה בדבר איסור משיא לא אסכימו למיבה לזה רוח נבואה. וזהו שאמר משה רבינו ע"ה **איתא בחז"ל שהיו עושים הכנה ששורה עליהם נבואה**. (מהר"א ז"ל). לכאורה כיצד חשבו לעשות כן והרי אסור לשמוע מ